

Masopust

– inscenace masopustního dne na vesnici

V neděli 11. února od 10 do 16 hodin uvede Muzeum lidových staveb v Kouřimi národopisný pořad Masopust - oblíbenou slavnost plnou hudby, tance, tradičních masek a dobrého jídla, pojatou v historickém duchu.

Ředitel Regionálního muzea v Kolíně, Mgr. Vladimír Rišlink: *„Konec masopustu je jedním ze základních projevů přechodových rituálů v lidovém prostředí spojených s koncem zimy, blížícím se začátkem jara a zahájením zemědělských prací. Je to jediný svátek předkřesťanského původu, rozšířený po celé Evropě, který v minulosti nebyl dodatečně spojen s žádným církevním svátkem, ale pouze se dobou svého konání váže k období těsně před začátkem předvelikonočního půstu.“*

Třikrát během dne (v 11:00, 13:00 a 15:00 hodin) obejde historická stavení muzea pestrobarevný průvod tradičních masek z Hlinecka doprovázený hudbou a tancem v podání národopisného souboru Kohoutek z Chrudimi. Průvod povede tradiční postava laufra práskajícího bičem.

Muzejníci v dobovém oblečení v rolích hospodářů a hospodyní poví návštěvníkům o tradicích masopustu a masopustních maskách, stolování, a dalších zvycích.

Budou se smažit a ochutnávat šišky a koblihy, děti i dospělí si vyzkouší výrobu krepových růžiček, masopustních masek z papíru či výrobu malého vozembouchu.

Nebude chybět zabité prase, zabijačkové dobroty řezníka Václava Šťastného z Vodochod a další tradiční občerstvení.

Proběhne masopustní miniškola práskání bičem spolku Keltoviny pod vedením laufra Martina Štully a výuka špejlování jitrnic.

Vstupné: 120Kč, snížené 80 Kč, rodinné 320 Kč.

Masopust

Z historického hlediska je Masopust lidová slavnost maškar obřadního charakteru, přeneseně období od Tří králů do počátku předvelikonočního půstu. Podstatou masopustních průvodů bylo vykonávání plodonosných a ochranných praktik souvisejících i s kultem mrtvých, především rituální usmrcování, se kterým se dodnes setkáváme v podobě rituálního pochovávání masopustu, basy, střílení medvěda apod. Toto rituální usmrcování mělo umožnit rozvoj nového života, chápaného v souvislosti s přírodním cyklem. Svátek si udržel v lidovém zvykosloví svoji neobyčejnou přitažlivost, přestože nebyl církví, pro jeho pohanský smysl a nevázanou bujnost, nikdy schvalován. Podoba masopustních obchůzek má celou řadu odlišných krajových variant projevujících se i v jednotlivých maškách. Univerzální maskou je postava Žida, původně související s kultem mrtvých, kteří se vrací mezi živé a dohlížejí na plnění řady zákazů spojených s tímto obdobím (zákaz šití, předení). Obchůzky masek postupně nabývaly zábavného a parodického charakteru, který si masopust, jako forma komunikace, podržel dodnes.

Kontakt: www.skanzenkourim.cz

Petr Tyc, PR RMK v Kolíně, tel: 777 025 721, e-mail: tyc@muzeumkolin.cz

Regionální muzeum v Kolíně, tel.: 321 722 988, e-mail: info@muzeumkolin.cz

Práskání bičem v lidovém prostředí a postava laufra

V tradiční lidové kultuře představovaly nejrůznější hlukové projevy obecně rozšířené praktiky k zahnání nebezpečí, nepřátelských sil i zlých duchů a zároveň vytvářely protipól k rituálnímu tichu. Z ochranné funkce se vyvinuly i domněnky o pozitivním účinku hluku, které se staly nedílnou součástí obřadního hlučení (přivolání prosperity, zdraví i plodnosti). Hlukové projevy byly navozovány v rámci obyčejů výročního a rodinného obřadního cyklu. Sehrávaly důležitou roli zejména v období kalendářního zlomu (zimního novoročí) a v období vegetačního klidu (jarního novoročí), kdy byla předpokládána zvýšená aktivita škodlivých sil. Lidé se v tomto období zároveň snažili nejrůznějšími praktikami a prostředky zajistit zdar, štěstí a prosperitu v následujícím období. Od počátku adventu až po Velikonoce se můžeme setkat s řadou koledních obchůzek, jejichž účastníci hlučili řetězy, zvony, hrkačkami a také biči.

Bičem se práskalo zejména o Štědrém večeru, Filipojakubské noci a také o masopustu. Masopustní maškrou, která v průvodu práská bičem, bývá postava laufra (strakatého, strakapouna). Označení laufra pochází pravděpodobně z německého slova Läufer (běžec). Laufr totiž kráčí v čele masopustního průvodu a žádá hospodáře o povolení zahrát před jeho domem. Vede průvod a dohlíží na to, aby se žádný dům nevynechal.

Muž převlečený za laufra na sobě má bílé plátěné kalhoty a halenu, které jsou pošity barevnými odstřížky látek, a na hlavě má špičatou papírovou čepici. V některých obcích na Kolínsku (např. Polepy a Nebovidy) bylo zvykem utrhnout si ze strakapouna tři barevné odstřížky látky, které se poté dávaly pod husy, aby dobře seděly na vejcích. Odstřížky se však z laufra nesměly trhat holou rukou, to mohlo přinést dotyčnému smůlu.

Kontakt: www.skanzenkourim.cz

Petr Tyc, PR RMK v Kolíně, tel: 777 025 721, e-mail: tyc@muzeumkolin.cz

Regionální muzeum v Kolíně, tel.: 321 722 988, e-mail: info@muzeumkolin.cz